

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒) เพื่อเปรียบเทียบการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๓) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค การบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการ หน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และ นิสิต จำนวน ๒๖๒ คน ซึ่งใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากสูตร Taro Yamane การวิเคราะห์ข้อมูลค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean), และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-Test) แบบข้อมูล ๒ กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน การทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Anova) การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบทซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นชาย จำนวน ๑๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๒ มีสถานภาพการครองเพศเป็นคฤหัสถ์ จำนวน ๑๖๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๙ มีอายุต่ำกว่า ๓๑ ปี มีจำนวน ๑๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๕ ส่วนใหญ่มีมัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๑ มีบทบาทหน้าที่ในสถานศึกษา จำนวน ๒๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๓

๕.๑.๒ การบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ระดับความคิดเห็นการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๙$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

๑) ธัมมัญญาตา : การบริหารจัดการด้วยความเป็นผู้รู้จักเหตุ เช่น รู้จักกฎระเบียบข้อบังคับ และหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย พบว่าระดับความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๑$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๒) อัตถัญญาตา : การบริหารจัดการงานด้วยความเป็นผู้รู้จักผล เช่น รู้จักว่าควรดำเนินการอย่างไรตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๗$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๓) อัตตัญญาตา : การบริหารจัดการด้วยความเป็นผู้รู้จักตน เช่น รู้ว่าตนเองมีบุคลากร มีความรู้ความสามารถ ความถนัด ทางด้านไหน พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๔$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๔) มัตตัญญาตา : การบริหารจัดการด้วยความเป็นผู้รู้จักประมาณ เช่น รู้จักความพอเหมาะ พอดี ในการดำเนินตามนโยบายและแผน พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๒$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕) กาลัญญาตา : การบริหารจัดการด้วยความเป็นผู้รู้จักกาล เช่น รู้กาลเวลาอันเหมาะสม รู้ระยะเวลาที่จะต้องดำเนินการตามภาระหน้าที่ต่างๆ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๓$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๖) ปริสัณญญาตา : การบริหารจัดการด้วยความเป็นผู้รู้จักชุมชน เช่น ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทำตัวเข้ากับสังคมได้โดยถูกต้องตามทำเนียมประเพณีและแนวทางประเพณีติดต่อชุมชน ได้เหมาะสม พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๓$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๗) บุคคลปรีชาญาณ: การบริหารจัดการด้วยความเป็นผู้รู้จักบุคคล เช่น รู้ความแตกต่างแห่งบุคคลว่ามีความสามารถ มีคุณธรรมและส่งเสริมบุคคลได้ตรงตามความต้องการเพื่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ บุคลากรมีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๒ บุคลากรมีสถานภาพทางเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๓ บุคลากรมีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๔ บุคลากรมีระดับวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๕ บุคลากรมีบทบาทหน้าที่ในสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

๕.๑.๔ สรุปสภาพปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ซึ่งสามารถจำแนกได้รายด้าน ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรค

๑) ด้านธัมมัญญตา คือ

(๑) บุคลากรยังขาดความเข้าใจในระเบียบ กฎเกณฑ์ และข้อบังคับ ของมหาวิทยาลัยอย่างถ่องแท้

๒) ด้านอัตถิยญา คือ

- (๑) ขาดความรู้ความเข้าใจในขนบธรรมเนียมประเพณี
- (๒) นิสิตส่วนมากชอบบอกรกกลางคัน
- (๓) การเรียนการสอนนิสิตต้องการแหล่งข้อมูลที่ทันสมัยรวดเร็วมีประสิทธิภาพ

๓) ด้านอัตถิยญา

- (๑) นิสิตยังขาดเรียนบ่อย
- (๒) สถานที่เรียนไม่เพียงพอและงบประมาณสนับสนุนน้อย

๔) ด้านปริสัณญา

- (๑) เจ้าหน้าที่และนิสิตขาดความเป็นมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การต้อนรับ อหิยาศัยไมตรี

ข้อเสนอแนะ**๑) ด้านธัมมัญญา**

- (๑) ส่งบุคลากรไปอบรมเกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ต่างๆ
- (๒) จัดทำเอกสารเกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ต่างๆ เผยแพร่
- (๓) เน้นการเป็นระบบกับเจ้าหน้าที่ในเรื่องการบริการต่างๆ เช่น ห้องคอม
- (๔) ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ

๒) ด้านอัตถิยญา

- (๑) จัดทำเอกสารสื่อต่างๆเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี
- (๒) เน้นให้มีกิจกรรมร่วมกันในยามว่างหลังจากการเรียน เช่น กีฬา
- (๓) อาจารย์ต้องพร้อมที่จะพัฒนาแหล่งข้อมูลการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓) ด้านปริสัณญา

- (๑) ควรมีการแนะนำแนวทางให้กับนิสิตและสร้างระเบียบในการเรียน
- (๒) ควรหาแหล่งเงินเพื่อพัฒนาขึ้นเป็นวิทยาลัยสงฆ์

๔) ด้านปริสัณญา

- (๑) อย่าเลือกปฏิบัติให้ยืมแยมแจ่มใส พุดจาไฟเราะมิมิตรไมตรี

๕.๑.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสัปปริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยซึ่งจำแนกสัมภาษณ์เป็น ๔ ประเด็นได้ดังนี้

๑) ความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักสัปปริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การก่อตั้งหน่วยวิทยบริการซึ่งอยู่ในการกำกับของวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้แก่ หน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานีหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร และหน่วยวิทยบริการจังหวัดพิจิตร ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันมีการขับเคลื่อนการบริการด้วยตัวเองที่ได้ดำเนินมาและประชาชนรู้จักกัน

อย่างแพร่หลาย การเรียนการสอนในยุคปัจจุบันใช้หลักการของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามพันธกิจจึงเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอนเริ่มตั้งแต่การกำหนดปัจจัยนำเข้าที่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดประกอบด้วยการมีอาจารย์ที่มีปริมาณและคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรมีกระบวนการบริหารจัดการการเรียนการสอนที่อาศัยหลักการร่วมมือร่วมพลังของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถาบัน การจัดการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรมการจัดตั้งหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจึงเป็นสิ่งที่ทำให้การพัฒนาศักยภาพพระเถรและเยาวชนในแนวทางพระพุทธศาสนาอย่างเห็นได้ชัดเจนเพราะอาศัยสถาบันทางการศึกษาของพระสงฆ์ที่มุ่งให้พระพุทธศาสนาเข้าไปอยู่ในจิตใจของทุก ๆ คนที่เป็นชาวพุทธ รวมทั้งการเสริมองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาให้สามารถอธิบายในเชิงวิชาการได้อีกด้วยกล่าวได้ว่าการที่สามารถดำเนินการได้ตามเจตนารมณ์หากมองที่ประสิทธิภาพและผล สามารถบอกได้ว่าเกินความคาดหมายแต่ต้องพัฒนาคุณภาพในสองด้านไปพร้อมกันการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมอยู่ที่ศักยภาพในการบริหารจัดการของหน่วยวิทยบริการที่จะตอบสนองต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัยให้ไปสู่ประชาชนในสังคมให้สามารถนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้มากที่สุด

๒) ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปัญหาและอุปสรรคตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ สาเหตุ คือ ด้านธัมมัญญดา ในเรื่องของงบประมาณที่มีอย่างจำกัด และขาดความรู้ความเข้าใจใน กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของมหาวิทยาลัย ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงพัฒนาอยู่ตลอดเวลา บุคลากรต้องพยายามเรียนรู้และปรับตัวตามให้ทัน ขณะเดียวกันต้องวางแผนอนาคตไว้ล่วงหน้าต้องพัฒนาทั้งศักยภาพของบุคลากร เสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงานและปลูกฝังให้ทุกคนทุกฝ่ายรักที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดยั้ง มุ่งหวังให้บุคลากรและนิสิตร่วมกันพัฒนาให้หน่วยวิทยบริการเป็นวิทยาลัยสงฆ์โดยเร็ว

๓) ความคิดเห็นแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยควรส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับหรือกฎเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย ควรมีการประชุมชี้แจง เพื่อทำความเข้าใจถึงที่มาของการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาการทำงานในทุก ๆ ด้าน การเงินต้องหาเครือข่ายแหล่งทุนทั้งเป็นทางการและเอกชนการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมส่วนกลางให้มากและฝึกอบรมการทำงานให้แก่บุคลากร ควรส่งเสริมให้บุคลากรมุ่งมั่นในการผลิตเอกสาร ตำรา งานวิจัย หรือให้บริการวิชาการแก่สังคม นอกจากอาศัยการประชุมชี้แจงแล้ว ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง ในการดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ร่วมกัน การนำเอาอัตตลักษณ์ มหาวิทยาลัยมาปลูกฝังให้แก่บุคลากรให้รู้จักมหาวิทยาลัยมากขึ้น ควรส่งเสริมให้บุคลากรและนิสิตใช้ความรู้ ความสามารถที่มีร่วมพัฒนาหน่วยวิทยบริการ หมั่นสำเร็จความรู้ ความรู้สามารถของ

แต่ละคน เพื่อให้มองเห็นจุดอ่อนจุดแข็ง เพื่อที่จะปรับหรือเพิ่มความรู้ความสามารถในการทำงานให้มากขึ้นโดยการสร้างองค์กรแบบมีส่วนร่วมวางจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน รวมถึงขั้นตอนในการทำงานพยายามกำหนดกรอบระยะเวลาในการทำงานให้เหมาะสม เพื่อให้งานสอดคล้องสัมพันธ์กันและเสร็จทันตามกำหนด โดยมีระบบช่วยเตือนความจำเพื่อจะไม่พลาดโอกาสอันเหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคนและทุกองค์กรที่อยู่ข้างเคียงและควรให้การต้อนรับและบริการด้วยอัธยาศัยไมตรีที่ดีกับแขกผู้มาเยือนหรือผู้คนที่มาในชุมชนและสังคม ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองโดยสนับสนุนให้ศึกษาต่อตามสายงานของตนเอง การมีตำแหน่ง และรายได้อย่างถาวรและพอเพียง

๔) ข้อเสนอแนะต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM) การทำงานในระหว่างหน่วยฯ ทั้ง ๓ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา และนำเทคนิควิธีของแต่ละแห่งไปปรับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การที่ส่วนกลางเข้ามาช่วยอำนวยการให้หน่วยวิทยบริการ โตจะทำงานได้ผลยิ่งขึ้น

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล การวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ ความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยภาพรวม

จากผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นเรื่องการบริหารจัดการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระยวาทศิลป์ ยุทธศิลป์ (อุปศรี)^๑ ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารงานโดยการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ๗ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารมณ์ จังหวัดนครพนม” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดยการประยุกต์ใช้หลัก สัปปุริสธรรม ๗ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารมณ์ จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านมัตตัญญู (ผู้รู้จักประมาณ)ด้านอัตตัญญู (ผู้รู้จักตน) ด้านบุคคลัญญู (ผู้รู้จักบุคคล) ด้านกาลัญญู (ผู้รู้จักกาลเวลา) ด้านปริสัญญู (ผู้รู้จักชุมชน) ด้านธัมมัญญู (ผู้รู้จักเหตุ) และ

^๑ พระยวาทศิลป์ ยุทธศิลป์ (อุปศรี) “การบริหารงานโดยการประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ๗ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้อ อำเภอโพธารมณ์ จังหวัดนครพนม”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

ด้านอัตถิยัญญ (ผู้รู้จักผล) ๒) ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ต่อการประยุกต์ใช้หลัก สปัปฺริสธรรม ๗ องค์การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้อ อำเภอนาทน จังหวัดนครพนม โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ สถานภาพ และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานโดย การประยุกต์ใช้หลัก สปัปฺริสธรรม ๗ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้อ อำเภอนาทน จังหวัดนครพนม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี ระดับการศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ๓) ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ต่อการบริหารงานโดยการประยุกต์ใช้หลักสปัปฺริสธรรม ๗ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านค้อ พบว่า ปัญหาอุปสรรค ที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบล คือประชาชนมีความผูกพันกับองค์กรน้อย ประชาชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนไม่ค่อยได้รับสวัสดิการหรือแบ่งปันผลประโยชน์ต่างๆ แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงเสมอภาคเท่าเทียมกัน ประชาชนไม่มีบทบาทส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ การทำงาน และร้องทุกข์เรื่องราวต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาตนเอง ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล

๕.๒.๒ ความคิดเห็นต่อการบูรณาการหลักสปัปฺริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยจำแนกเป็นรายด้าน

๑) ด้านธัมมัญญตา ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักสปัปฺริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านธัมมัญญตา : การบริหารจัดการด้วยความเป็นผู้รู้จักเหตุ เช่น รู้จักกฎระเบียบข้อบังคับและหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระณันต์ ขยานนโท(ประเสริฐศิลป์)^๒ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตามหลักสปัปฺริสธรรม ๗” พบว่า การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตามหลักสปัปฺริสธรรม ๗ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามลำดับค่าเฉลี่ยน้อยไปหามากดังนี้ คือ ด้านธัมมัญญตา ด้านอัตถิยัญญ ด้านอรรถิยัญญ ด้านมัตตัญญู ด้านกาลัญญู ด้านปริสัญญู และด้านบุคคลัญญู

๒) ด้านอัตถิยัญญตา ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักสปัปฺริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านอัตถิยัญญตา การบริหารจัดการงานด้วยความเป็นผู้รู้จักผล เช่น รู้จักว่าควรดำเนินการอย่างไรตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณช โขพิมพ์^๓ ได้

^๒ พระณันต์ ขยานนโท (ประเสริฐศิลป์), “การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตามหลักสปัปฺริสธรรม ๗”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๗๗.

^๓ อรุณช โขพิมพ์ “ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักสปัปฺริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

ศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ในรายด้านพบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านอรรถิณุตา ด้านปริสัณญูตา ด้านกาลัณญูตา ด้านปุคคลปโรปริญญูตา ด้านมัตตัญญูตา ด้านธัมมัญญูตา และด้านอัตตัญญูตา การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ จังหวัดขอนแก่นตามความคิดเห็นของบุคลากร โดยจำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ พบว่า มีระดับความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕ จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ จังหวัดขอนแก่น ผู้บริหารควรนำหลักสัปปุริสธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียนและส่งเสริมให้มีการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เพื่อที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในองค์กรการศึกษายิ่งขึ้น

๓) ด้านอรรถิณุตา ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านอรรถิณุตา : การบริหารจัดการด้วยความเป็นผู้รู้จักตน เช่น รู้ว่าตนเองมีบุคลากร มีความรู้ความสามารถ ความถนัด ทางด้านไหน โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **อัครเดช พรหมกัลป์**^๔ ได้ทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำในการประยุกต์ใช้ตามหลักสัปปุริสธรรมของพระเทพปริยัติเมธี(สฤษดิ์ สิริธโร) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำในการประยุกต์ใช้ตามหลักสัปปุริสธรรมของพระเทพปริยัติเมธี(สฤษดิ์ สิริธโร) นั้นเป็นผู้นำที่ได้รับการยกย่อง ยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชาในระดับมากทุกด้าน สรุปได้คือ มีการประยุกต์ใช้ ด้านอรรถิณุตา ด้านอรรถิณุตา ด้านปริสัณญูตา ด้านธัมมัญญูตา ด้านปุคคลปโรปริญญูตา ด้านมัตตัญญูตา และด้านกาลัณญูตา ซึ่งผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีสถานภาพ, มีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ และมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อภาวะผู้นำโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้ใต้บังคับบัญชาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ที่ผ่านมาพระเดชพระคุณพระเทพปริยัติเมธี(สฤษดิ์ สิริธโร) มีการนำเอาหลักสัปปุริสธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำในการบริหารจัดการองค์กรจริง

๔) ด้านมัตตัญญูตา ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านมัตตัญญูตา : การบริหารจัดการด้วยความเป็นผู้รู้จักประมาณ เช่น รู้จักความพอเหมาะ พอดีในการดำเนินตามนโยบายและแผน โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหา สมควร**

^๔ อัครเดช พรหมกัลป์, ภาวะผู้นำในการประยุกต์ใช้ตามหลักสัปปุริสธรรม ของพระเทพปริยัติเมธี (สฤษดิ์ สิริธโร), วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

ศรีสงคราม^๕ ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัปปุริสธรรมและพละธรรมกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเขตกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร” พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างสัปปุริสธรรมและพละธรรมกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการรู้จักบุคคล อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักประมาณ ด้านการรู้จักกาล ด้านการรู้จักผล ด้านการรู้จักตน ด้านการรู้จักชุมชน และด้านการรู้จักเหตุ

๕) ด้านกัลยาณุตตา ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านกัลยาณุตตา : การบริหารจัดการด้วยความเป็นผู้รู้จักกาล เช่น รู้กาลเวลาอันเหมาะสม รู้ระยะเวลาที่จะต้องดำเนินการตามภาระหน้าที่ต่างๆ โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาภาณุวัฒน์ แสนคำ และ สมชาย บุญศิริเกสัช** ได้ศึกษา เรื่อง “การบริหารตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง” ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง ๗ ด้าน ในภาพรวม และรายด้านทุกด้านมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง ๓ อันดับแรก คือ ด้านอัตตัญญา : ความเป็นผู้รู้จักตน รองลงมา คือ ด้านปริสัญญุตตา : ความเป็นผู้รู้จักชุมชนและสังคม และด้านธัมมัญญา : ความเป็นผู้รู้จักเหตุ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติต่ำกว่าด้านอื่น คือ ด้านมัตตัญญา : ความเป็นผู้รู้จักประมาณ สำหรับข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหาร ได้แก่ ผู้บริหารควรประมาณขีดความสามารถขององค์กรให้ได้ว่า ศักยภาพของบุคลากรในองค์กรมีกำลังแค่ไหน ในการจะทำกิจกรรมหรือโครงการสักอย่างหนึ่ง ผู้บริหารควรรู้จักประมาณตน ควรจะนำงบประมาณที่ส่วนกลางจัดสรรให้ไปใช้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารควรพิจารณาให้รู้จักประมาณในความเพียงพอขององค์กร การบริหารงบประมาณหรือการขยายกิจการและผู้บริหารไม่ควรใช้งบประมาณผิดพลาดวัตถุประสงค์เป็นไปตามแผนการใช้งบประมาณครบทุกด้าน^๖

๖) ด้านปริสัญญุตตา ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ด้านปริสัญญุตตา : การบริหารจัดการด้วยความเป็นผู้รู้จักชุมชน เช่น ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทำตัวเข้ากับสังคมได้โดยถูกต้องตามทำเนียมประเพณีและแนวทางประเพณีติดต่อชุมชน ได้เหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูอุทัยกิจพิพัฒน์ (วิรัตน์ สุกอินทร์)**^๗ ได้

^๕ พระมหาสมควร ศรีสงคราม, “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัปปุริสธรรมและพละธรรมกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเขตกรุงธนใต้ สังกัดกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๐), หน้า ๑๑๗.

^๖ พระมหาภาณุวัฒน์ แสนคำ และ สมชาย บุญศิริเกสัช “การบริหารตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง”, **บทความวิทยานิพนธ์**, (มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ๒๕๕๘).

^๗ พระครูอุทัยกิจพิพัฒน์ (วิรัตน์ สุกอินทร์) “การศึกษาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการจังหวัดอุทัยธานีตามหลักสัปปุริสธรรม ๗”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการจังหวัดอุทัยธานีตามหลักสัปปริสธรรม ๗” ผลการศึกษาวិจัยพบว่า ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการจังหวัดอุทัยธานีตามหลักสัปปริสธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย สรุปได้คือ ด้านปริสัญญุตตา ด้านอิตถัญญุตตา ด้านอิตถัญญุตตา ด้านปุคคลปโรปรัญญุตตา ด้านธัมมัญญุตตา ด้านมัตถัญญุตตา และด้านกาลัญญุตตา การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการจังหวัดอุทัยธานี ตามหลักสัปปริสธรรม โดยรวมปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งหมด กล่าวคือ พรพราฯ ตำแหน่ง การศึกษา นักธรรม การศึกษาบาลี ประสบการณ์การปฏิบัติงาน แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรมของพระสังฆาธิการจังหวัดอุทัยธานี คือ พระสังฆาธิการควรนำหลักสัปปริสธรรมทั้ง ๗ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ และส่งเสริมให้มีการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม จะทำให้การบริหารกิจการคณะสงฆ์จังหวัดอุทัยธานี เกิดเอกภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓) ด้านปุคคลปโรปรัญญุตตา ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการหลักสัปปริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยด้านปุคคลปโรปรัญญุตตา : การบริหารจัดการด้วยความเป็นผู้รู้จักบุคคล เช่น รู้ความแตกต่างแห่งบุคคลว่ามีความสามารถ มีคุณธรรมและส่งเสริมบุคคลได้ตรงตามความต้องการเพื่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัตน์ กลั่นประเสริฐ, พ.จ.อ.^๔ ได้วิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางการบริหารโดยการประยุกต์ใช้ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ : กรณีศึกษา บริษัททรูคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ผลการวิจัยพบว่า พนักงานมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางการบริหารในการประยุกต์ใช้ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ กรณีศึกษา บริษัท ทรูคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้แก่ ด้านรู้จักเหตุ ด้านรู้จักผลด้านรู้จักตน ด้านรู้จักประมาณ ด้านรู้จักกาล ด้านรู้จักชุมชนและด้านรู้จักบุคคล พบว่า พนักงานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสัปปริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ควรกำหนดเป็นข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ดังต่อไปนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเป็นสิ่งที่ผู้บริหารคณาจารย์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษาจะต้องนำไปสร้างระบบการบริหารในระดับสูงซึ่งควรวางไว้เป็นแนวทางสำหรับการจัดแผนเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการวิธีการให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ต่อไป

๑) หน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยควรมีการวางแผนที่เกี่ยวกับการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้กับการ

^๔ สุรัตน์ กลั่นประเสริฐ, พ.จ.อ., “ภาวะผู้นำทางการบริหารโดยการประยุกต์ใช้ตามหลัก สัปปริสธรรม ๗ : กรณีศึกษา บริษัททรูคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า (๒).

ให้บริการประชาชนอย่างจริงจัง และต้องมีการประเมินผล ติดตามการปฏิบัติงานตามแผนที่มีการให้บริการโดยการใช้หลักธรรมเข้ามาใช้

๒) หน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ควรสนับสนุนด้านให้มีการอบรมพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการคุณธรรม จริยธรรม การให้บริการอย่างเต็มที่ เพื่อเป็นการนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาการให้บริการที่เต็มไปด้วยคุณภาพ และเป็นที่พึงพอใจ และเป็นตัวอย่างที่ดีของการให้บริการในฐานะเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษานอกที่ตั้ง

๓) หน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ควรมีการจัดทำโครงการเพื่อเป็นการกระตุ้นการทำงานของบุคลากรและเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

๔) หน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ควรส่งเสริมการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนด้วยการวางระบบ และกลไกการผลิตบัณฑิตให้มีความชัดเจน เช่น การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตตามกรอบของมหาวิทยาลัย

๕) หน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ควรมีส่งเสริมการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร และนิสิตด้วยการสร้างระบบการพัฒนาให้มีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้และการเสริมสร้างการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

การกำหนดข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการให้กับหน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งอยู่กับบริบทของพื้นที่ที่แตกต่างกันออกไป แต่อย่างน้อยก็ต้องอยู่ที่อำนาจและการตัดสินใจของผู้นำการบริการที่จะนำทางไปสู่การปฏิบัติและการดำเนินงานตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยจึงขอแนะนำเสนอแนะข้อมูลเพื่อการตัดสินใจนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดดังต่อไปนี้

๑) ด้านธัมมัญญตา (รู้หลัก หรือ รู้จักเหตุ) คือ รู้หลักการ รู้งาน รู้หน้าที่ รู้กฎเกณฑ์แห่งเหตุผล และรู้หลักการที่จะทำให้เกิดผล ผู้บริหารควรเป็นหลักการทำงาน เข้าใจระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ เป็นอย่างดีสามารถประพจน์ปฏิบัติตนเป็นผู้นำ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการเรียนรู้ ปลุกฝังเรื่องการทำงานโดยใช้หลักธรรมต่างๆ ในสถานศึกษา โดยเฉพาะหลักสัปปุสธรรม ๗ ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับการเป็นบุคคลที่ดี เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับบุคลากรในหน่วยวิทยบริการ ตลอดจนชุมชน

๒) ด้านอัตถัญญตา (รู้จักจุดมุ่งหมายและผล) คือ รู้จุดหมายที่กระทำคาดว่าจะผลที่จะเกิดขึ้นเป็นอย่างไร มีประโยชน์หรือเกิดโทษ มีการตรวจสอบและติดตามผลที่จะเกิดขึ้น ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่รู้จุดหมาย เป็นนักพัฒนา มีความเพียรพยายามที่จะขับเคลื่อนนโยบายไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้และรู้ผลหรือประโยชน์ที่เกิดจากการกระทำ นั้นๆ ด้วย โดยยึดส่วนรวมเป็นหลัก

๓) ด้านอัตตัญญตา (รู้จักตน) คือ รู้ตามความจริงว่าโดยชาติ ตระกูล หน้าที่ บริวาร กำลังความถนัด ความสามารถ และคุณธรรมที่ตนมีอยู่ แล้วต้องประพจน์ตนให้สมกับภาวะนั้นๆ และ

ปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป ผู้บริหารควรรู้จักตนเอง ว่ามีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ และ ประพฤติตนที่เหมาะสม รู้ที่จะแก้ไขปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้นต่อไป เพื่อสามารถที่จะนำพา ผู้ใต้บังคับบัญชาไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๔) ด้านมัตตัญญูตา (รู้จักประมาณ) คือ รู้จักประมาณในการดำรงชีวิต กำลัง ความรู้ ความสามารถ การลงโทษ การมอบขวัญและกำลังใจ และรู้จักประมาณในการแบ่งปันความสุขให้แก่ ผู้อื่นและผู้บังคับบัญชาได้ทั่วถึง ผู้บริหารควรเป็นผู้รู้จักประมาณ กำลัง ความรู้ความสามารถ งบประมาณบุคลากรและเทคโนโลยีในการดำเนินงาน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน ในสถานศึกษาให้ตระหนักถึงการปฏิบัติงานและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยยึดหลักทางสาย กลาง

๕) ด้านกาลัญญูตา (รู้จักกาล) คือ รู้เวลาอันควรในการทำกิจต่างๆ ได้เหมาะสม ตรงกับ เวลาและสถานการณ์ ผู้บริหารควรเป็นผู้กระทำการใดๆ ให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลา ให้ทันเวลา ให้พอ เวลา ให้เหมาะสมเวลา ซึ่งเวลาเป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับการทำจิตใจให้สำเร็จ

๖) ด้านปริสัญญูตา (รู้จักชุมชน) คือ รู้จักชุมชน บริบทของสถานศึกษา และแนวทาง ประพฤติตนต่อชุมชน ได้เหมาะสม ผู้บริหารควรเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจสภาพแวดล้อม ว่า ชุมชนนี้เมื่อเข้าไปหา จะต้องทำอย่างนี้ จะต้องทำอย่างนี้ จะต้องพูดแบบนี้ ชุมชนนี้ควรสงเคราะห์ อย่างนี้ ซึ่งมีผลให้สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดี

๗) ด้านบุคคลัญญูตา (รู้จักบุคคล) คือ รู้จิตใจของแต่ละบุคคล ผู้บริหารต้องมีความ เข้าใจหรือมีความรู้เกี่ยวกับตัวบุคคลและคุณธรรมของบุคคลว่าเป็นอย่างไร ว่าจะสามารถมอบหมาย ให้ปฏิบัติงานใดๆ เพื่อช่วยในการทำงานร่วมกับบุคคล ใช้บุคคล พิจารณาความดีความชอบ และ ส่งเสริมบุคคลให้ตรงตามความต้องการเพื่อประสิทธิภาพของงานประสบความสำเร็จ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง“การบูรณาการหลักสัปปุริสธรรมในการบริหารจัดการหน่วยวิทย บริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช” ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจ ได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็นดังต่อไปนี้

๑) ควรนำสภาพปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ นำไป ปรับปรุงแก้ไข พัฒนาต่อยอดเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงแก่หน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์ นครสวรรค์ และเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของการให้บริการของบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ ยอมรับของประชาชนทั่วไป

๒) ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่มีผลต่อการให้บริการของ หน่วยวิทยบริการในสังกัดวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) ควรมีการจัดอบรมสัมมนาให้แก่บุคลากรได้เข้าใจถึงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่จะ นำมาประยุกต์ใช้กับการทำหน้าที่อย่างเข้าใจ จนสามารถนำมาใช้ในการทำงานได้

๔) ควรทำการศึกษาวิจัยการแก้ไขปัญหาการให้บริการหน่วยวิทยบริการในสังกัด วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อย่างต่อเนื่อง